

РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ ОДНОРІДНИХ ЧЛЕНАХ РЕЧЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЮВАЛЬНИХ СЛОВАХ

Вибіркова робота

а) згрупувати слова (ОЧР) з довідки за значенням та записати у зошити

<i>Письменники</i>	<i>музичні інструменти</i>	<i>птахи</i>	<i>вбрання</i>
--------------------	--------------------------------	--------------	----------------

Довідка: бандура, чайка, Тарас Шевченко, кобза, жайворонок, вишиванка, сопілка, скрипка, соловей, Леся Українка, **свитка**, лелека, цимбали, Іван Франко, **плахта**, шаровари, лебідь.

б) із згрупованих слів складіть речення з УС.

Вправа 2. **Прочитайте речення, визначте в них однорідні члени речення.**

Споконвіку цю землю батьки і діди берегли,
Рятували її від негоди та злого заброду.
Білу хату, червону калину, луги береги -
Все у спадок мені заповідано з роду до роду .
І зелені вітрила оцих величавих тополь,
І джерельні криниці — такі вони рідні, до
болю.
Є на світі багато високих покликань і доль,
А мені дорога хліборобська окрилена доля.

Вправа 3. **Знайдіть однорідні члени речення і поставте між ними розділові знаки. Підкресліть однорідні члени відповідно до їх синтаксичної ролі. (Усно)**

1. Хай віщі тривожні дзвони веселі троїсті музики бандури і горді сурми у кожному серці живуть! (Л. Костенко).
2. Любов жертва і посвята тебе до слави доведуть (С. Горлач).
3. В оркестрі року літо і зима весна і осінь сольні інструменти (О. Білаш).
4. В небі жайворонки в'ються заливаються сміються а згори сипле та й сипле витрушує душу з дзвіночків струже срібні дошки і свердлить крицю плаче голосить і сіє регіт на дрібне сито (М. Коцюбинський).
5. Далека красо моя! Щасливий я, що народився на твоєму березі, що пив у незабутні роки твоєю м'яку веселу сиву воду... (О. Довженко).
6. Тихі сосни мудро й величаво серед світу білого стоять (Г. Чубач).
7. Споконвіку з прадавніх-давен кожен живучий має не зрівняне ні з чим джерельне чародійство — молодість (М.

Сингаївський).

Вправа 4. **Спишіть речення, ставлячи, де потрібно, пропущені розділові знаки. Підкресліть однорідні члени речення відповідно до їхньої ролі. Укажіть речення з кількома рядами однорідних членів.**

1. Краю мій! Люблю тебе вдень і вночі вранці і ввечері і не знаю краю своєї любові (Панас Мирний). 2. Не визнаю ні любові ні дружби ні приятелювання до перших заморозків чи до першого грому (М. Стельмах). 3. З півночі раптом налетів вітер наробив лиха в господах (Д. Ковальський). 4. На синіх долонях вечора темним смутком горбатився старий вітряк і в благанні простягав змерзлі руки чи до неба чи до людей (М. Стельмах).

5. Передають поетам поети
З душі в душу із мови в мову

Свободу духу і правду слова.

Л. Костенко.

6. Життя і мрія в згоді не бувають
І вічно борються хоч миру
прагнуть.

Леся Українка.

Вправа 5. Спишіть речення, добираючи з довідки відповідний парний сполучник для з'єднання однорідних членів речення. Поставте розділові знаки. Прочитайте речення з правильною інтонацією.

1. Митець думає ... розумом ... серцем (О. Довженко). 2. Хата ... старенька ... чепурна біла - видно, біля неї ходили хазяйські руки (Панас Мирний). 3. Не ... її вороги ... добрі люди - і окрадуть жалкуючи плачучи осудять (Т. Шевченко). 4. І ... болить ... не черствіє серце (О. Квітневий).

Довідка: Так... як; хоч... та; хоч... але; не тільки... а й.

Вправа 6. Спишіть, розставляючи розділові знаки, підкресліть однорідні члени речення та узагальнювальні слова відповідно до їхньої ролі в реченні. Поясніть розділові знаки. Вкажіть речення з неоднорідними означеннями.

1. Але тепер усе і луг і дерева і виступи стін занесене несподіваним квітневим снігом (І. Кочерга). 2. І тепер усе в саду заспівало до ладу і ожина і шипшина і водиця (Т. Коломієць) 3. На річці у лісі на полі всюди німо тихо (І. Нечуй Левицький) 4. У очі полізло різне зілля копитник і ракова шийка материнка і чорнобиль горицвіт і звіробій деревій і ромен медунка і чемериця буркун і подорожник кульбаба і молочай усе це росло на землі по болотах і на воді (М. Стельмах). 5. Світає... Все спить ще і небо і зорі безсилі... (П. Тичина). 6. Усе і небо і перемелене на труху в глибоких коліях дороги сіно і вогкий гнилуватий повів ріки і тривожний крик

птиці і невисока росиста отава - сповіщало, що літо вже здає
ключі сумовитій осені (М. Стельмах). 7. І цвіт і грім і дощ і
град я серцем спраглим все приємлю, та збережу від граду сад і
захищу від грому землю (Л. Дмитерко).

Вправа 7. **Знайдіть однорідні означення і поставте між ними коми.**

1. Полилися веселі хорові народні пісні (І. Нечуй-Левицький).
2. На товстих куцях пальцях блищали важкі золоті персні з
дорогими блискучими камінцями (І. Нечуй-Левицький).
3. Червоним великим колом заходило сонце (С. Васильченко).
4. В густім зеленім березовім гаю над Дністром весело щебетали
пташки (І. Франко).
5. Промерзлі до темного дрожу блакитні
каштани в руках задубілих тримають погаслі свічки (Л.
Первомайський).
6. Хто хоч раз на віку бачив такі болючі
смертельною вогкістю обведені пташині очі, той ще більше має
шанувати усе живе (М. Стельмах).
7. Сірі ледве помітні в тумані

плавні непривітно шуміли (М. Коцюбинський). 8. Чумаки їдуть з Криму в темних просмолених сорочках (О. Довженко).

8.«Дослідження-трансформація»

Скласти речення із поданих слів. Розставити розділові знаки та вказати узагальнювальне слово (УС)

1. Землею течуть України ріки Дунай Дніпро такі Дністер
2. Десну такі Дніпро притоки має Прип'ять Ворсклу
3. Південну земель частину омивають України моря та Чорне Азовське

Перевір себе

Південну частину земель України омивають моря: Чорне та Азовське.

*Землею України течуть такі ріки: Дунай, Дніпро, Дністер.
Дніпро має такі притоки: Прип'ять, Десну, Ворсклу.*

9.Склади речення із поданих слів

*мені квіти У бабусі цікаве берег річки селі в і все зелені
трави.*

*побачите мак майорці в саду Ви гарні квіт: резеду
чорнобривці нагідки і калинові квітки.*

привітне і дубовий поріг Все для мене тут рідне і віконце.

ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ТЕСТОВОГО ХАРАКТЕРУ

1. Однорідні члени речення - це
 - а) усі члени речення, крім головних;
 - б) члени речення, які відповідають на одне і те питання, відносяться до одного й того члена речення;
 - в) члени речення, що складають граматичну основу речення.

2. Слова із загальним значенням щодо перелічуваних однорідних членів називаються:

- а) узагальнювальне;
- б) вставними;
- в) допоміжними.

3. Після УС перед однорідними членами речення ставиться

- а) кома;
- б) тире;
- в) двокрапка.

4. Між однорідними членами речення, що не поєднуються сполучниками, ставиться *(Слайд 16)*

- а) тире;
- б) двокрапка;
- в) кома.

5. Однорідними у реченні *Природа, час і терпеливість – найкращі лікарі* є:

- а) підмети;
- б) означення;
- в) обставини.

6. УС у реченні *Я знаю українських художників: Тараса Шевченка, Олександра Мурашка, Катерину Білокур* є:

- а) додатком;
- б) підметом;
- в) присудком.

Відповіді: 1-б, 2-а, 3-в, 4-в, 5-а, 6-а.